

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. vasario 17 d.
(OR. en)

5798/20

RECH 22
COMPET 28

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujančios valstybės narės

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: *Pasirengimas 2020 m. vasario 27–28 d. Konkurencingumo tarybos posėdžiui*

Strateginis požiūris į tarptautinį bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje

– *Politiniai debatai*

Delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės pranešimas dėl strateginio požiūrio į tarptautinį bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, siekiant pasirengti politiniams debatams 2020 m. vasario 28 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje.

Strateginis požiūris į tarptautinį bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje

Mokslas yra labai svarbus mūsų būsimai gerovei. Pažanga daugelyje sričių – nuo klimato kaitos poveikio ribojimo iki mūsų piliečių sveikatos gerinimo arba pagarbos demokratinėms vertybėms užtikrinimo – priklausys nuo mokslinių tyrimų ir inovacijų pažangos.

Europa, kur paskelbiama trečdalis pasaulio mokslinių publikacijų, vis dar yra viena iš pažangiausių sistemų pasaulyje. Tačiau vis didėjanti pagrindinių pasaulinių konkurentų įtaka yra išbandymas jos konkurencinei padėčiai. Be to, Sąjunga taip pat susiduria su vidaus iššūkiais. Jungtinė Karalystė, kurios nacionalinė mokslinių tyrimų sistema yra viena iš didžiausių ir stipriausių Europoje, ką tik paliko ES ir dabar Sąjunga turi nustatyti būsimus santykius su JK.

Į šias sudėtingas aplinkybes reikėtų atsižvelgti nustatant strateginį ES požiūrį į būsimą tarptautinį bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje.

Tarptautinis bendradarbiavimas mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje yra svarbus ES išorės strategijos aspektas. Europos Sąjungos steigimo sutartyje nurodyta, kad „skatin[ti] [...] bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo srityse“ yra viena iš pagrindinių Sąjungos veiklų, kurios ji turi imtis siekdama tikslo stiprinti savo mokslinį ir technologinį pagrindą. Tarptautinis bendradarbiavimas turėtų palengvinti dalyvavimą bendruose veiksmuose, suteikti abipusę galimybę naudotis specialistų ir mokslinių tyrimų ištekliais ir sudaryti sąlygas bendrai kurti tvarius sprendimus pasauliniams iššūkiams įveikti, kaip numatyta Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tiksluose, kartu užtikrinant, kad toks bendradarbiavimas pasitarnautų ilgalaikiams ES interesams. Šis bendradarbiavimas taip pat turi būti vertinamas atsižvelgiant į dabartinius ES prioritetus, pavyzdžiui, Europos žaliąjį kursą ir prie skaitmeninio amžiaus prisitaikiusios Europos kūrimą.

Tarptautinis bendradarbiavimas turėtų ne tik sudaryti sąlygas šalims siekti bendrų tikslų ir gauti abipusės naudos, bet ir palengvinti tolesnį Europos mokslinių tyrimų erdvės (EMTE) tarptautinio aspekto plėtojimą ir įgyvendinimą. Tarptautinis bendradarbiavimas padeda sistemingai dalytis informacija ir ją struktūrizuoti, telkti atitinkamas žinias ir sudaryti sąlygas laisvam mokslininkų judėjimui. Daugelis trečiųjų šalių palaiko ilgalaikius ir tvirtus bendradarbiavimo ryšius su ES mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje ir nuo pat EMTE sukūrimo dalyvauja ją įgyvendinant. Jų integracija į ES ekonomiką ir geografinis artumas daro teigiamą šalutinį poveikį ES ekonomikos augimui. Todėl esami stiprūs moksliniai tinklai ir jungtys yra svarbūs.

Viena iš svarbiausių Sąjungos tarptautinio bendradarbiavimo priemonių yra jos bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa. Tarptautinis bendradarbiavimas buvo visapusiškai integruotas į Septintąją bendrąją programą (BP 7), sustiprintas vykdant veiksmus pagal programą „Horizontas 2020“, juos dar labiau atveriant tarptautiniams partneriams, o pasiūlyme dėl programos „Europos horizontas“ jam ir toliau teikiamas prioritetas. Tačiau praktiškai tarptautinis bendradarbiavimas įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ susilpnėjo, palyginti su bendradarbiavimu įgyvendinant BP 7, todėl reikia atidžiai išnagrinėti įgytą patirtį, kad ją būtų galima pritaikyti įgyvendinant būsimas priemones. Tai rodo, kad norint pritraukti geriausius pasaulio universitetus dar yra kur tobulėti, pavyzdžiui, pakeisti pavyzdinį susitarimą dėl dotacijos, supaprastinti administracines procedūras, įtraukti tarptautiniam bendradarbiavimui svarbesnes temas arba kuo labiau sustiprinti bendradarbiavimą bendrų strateginių interesų srityse, kaip jau yra paprašiusios kai kurios trečiosios šalys.

Glaudus ir prasmingas bendradarbiavimas su tarptautiniais partneriais turi būti grindžiamas tvirtais kriterijais, kurie gali skirtis priklausomai nuo tarptautinių partnerių santykių su ES, jų pajėgumų mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje, nuo to, ar jų ekonomika yra taisyklėmis grindžiama atviros rinkos ekonomika, įskaitant intelektinės nuosavybės teises, arba nuo politikos, kuria siekiama didinti ekonominę ir socialinę piliečių gerovę, skatinimo.

Be to, vykdant tarptautinį bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje atsižvelgiama į įvairius veiksnius ir šis bendradarbiavimas gali skirtis priklausomai nuo šalių, su kuriomis bendradarbiaujama, esamų sistemų ir spęstinių klausimų. Atvirumas šiuo atžvilgiu yra svarbus aspektas, tačiau tam, kad būtų apsaugoti Sąjungos interesai, gali prireikti nustatyti tam tikras sąlygas. Nors patys mokslininkai dažnai pasisako už atvirumą ir vienijančią mokslo jėgą, jie taip pat reiškia susirūpinimą dėl atvirumo keliamos rizikos.

Atsižvelgiant į visa tai, kad išdėstyta pirmiau, pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad atėjo metas surengti debatus dėl strateginio požiūrio, kurio ES turėtų laikytis vykdydama tarptautinį bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje. Šiomis aplinkybėmis ministrų prašoma pateikti išsamią nuomonę šiais klausimais:

- 1. Atsižvelgiant į tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje privalumus, kaip turėtų būti išlaikyta bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje teikiama nauda ir Sąjungos interesų apsaugos pusiausvyra? Kokiais atvejais turėtų būti ribojamas bendradarbiavimas su konkrečiais subjektais?*
- 2. Kaip ES gali užtikrinti geriausias talentų iš ES nepriklausančių šalių pritraukimo mechanizmus, kartu išlaikydama savo talentų rezervą?*
